

Dosarul nr. 3ra-789/23
2-20047281-01-3ra-02082023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Ion Ciobanu reprezentat de avocatul Iulian Rusanovshi,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ciobanu împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru, privind anularea actului administrativ individual defavorabil, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 30 aprilie 2020, Ion Ciobanu a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru, solicitând anularea ordinului nr. 529-p din 27 martie 2020 cu privire la sancționare disciplinară sub formă de mustrare, repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a relatat că la 28 februarie 2020 a fost inițiată o anchetă de serviciu pe numele lui, după ce la 03 februarie 2020, pe traseul Chișinău-Leușeni, km 96, în linia 2 de control, de către Direcția Echipa Mobile a IGPF a fost stopat regulamentar mijlocul de transport de model Ford Tranzit, cu număr de înmatriculare 2VJD02, la volanul căruia se afla cet. Buștiuc Dumitru Mihail. Sancțiunea disciplinară a fost aplicată reclamantului la data de 14 aprilie 2020, când i-a fost transmisă sub semnătură.

În urma controlului ar fi fost depistate 14 bunuri uzate (8 mașini de spălat și 6 uscătoare), în sumă totală de 200 euro, însoțite de 3 DV-6, care au fost cumpărate de la piața din Germania pentru uz personal iar la momentul controlului vamal, au fost declarate de fiecare posesor în parte ca bun de uz personal.

În urma investigației, Comisia de Disciplină din cadrul Serviciului Vamal a venit cu propunerea abuzivă și nefondată ca, în privința lui Ciobanu Ion să fie

aplicată sancțiunea disciplinară mustrare, aplicată de fapt prin Ordinul Nr. 529 din 27 martie 2020.

Reclamantul consideră că ancheta de serviciu în privința sa a fost desfășurată cu unele abateri de la normele legale în vigoare, iar concluziile Comisiei sunt eronate și nu sunt dublate de împrejurări reale.

Consideră că nu poate fi reținut argumentul precum că în cadrul controlului vamal s-a identificat doar 9 dintre bunurile transportate de Dumitru Buștiuc însă conștient, ignorând cantitatea numerică a acestora (de facto 14 bucăți) nu a aplicat prevederile alin. (4) art. 11 din Lega 1569 din 20.12.2002, întrucât, pârâtul a efectuat o anchetă superficială.

Astfel, aflându-se la locul de muncă, Ion Ciobanu a verificat automobilul Ford Tranzit cu numărul de înmatriculare 2VJD02, unde se aflau 3 persoane (șoferul și doi pasageri), contrar celor indicate în ordinul contestat, respectiv ca și oricare alt funcționar al serviciului vamal, neavând acces la program SI FROnTIERA, iar atunci când verifica în calculator (programa UNiPAS) datele unui automobil, poate accesa doar datele de identificare ale automobilului, numele și prenumele șoferului și numărul de pasageri (fără a ști identitatea acestora, în momentul perfectării declarațiilor vamale și a verificării automobilului Ford Tranzit cu numărul de înmatriculare 2VJDo2, a stabilit că în el se aflau 3 persoane și există doar 9 mașini de spălat și uscat rufe, adică 3 unități la fiecare persoană.

Ulterior, tot în aceeași zi, Dumitru Buștiuc s-a prezentat la postul vamal Leușeni, la volanul automobilului VW CANDY n/i 8VJT79, și a declarat că deține 5 unități (mașini de spălat și uscat rufe), depunând declarația vamală corespunzătoare în data de 03 februarie 2020, indicând ca sunt bunuri personale, iar legislația în vigoare permite introducerea acestor bunuri fără achitarea unor taxe vamale, în limita valorii stabilite.

Totodată, a menționat că, acțiunile întreprinse nu au fost suficiente pentru a preveni introducerea pe teritoriul R.Moldova, prin eludarea prevederilor legale, a unui lot de marfă destinat comercializării, întrucât, reclamantul a depus toată diligența pentru verificarea celor două automobile, așa cum o făcuse ani la rând în calitate de angajat al serviciului vamal, fapt demonstrat prin lipsa oricărei abateri disciplinare pe perioada ultimilor 9 ani de muncă. Or, neavând acces la SI Frontiera, și la program UNI PAS al Serviciului Vamal, decât numărul de pasageri din automobilul Ford Tranzit cu număr de înmatriculare 2VJD02, unde într-adevăr erau 3 persoane, care s-au prezentat pentru depunerea declarațiilor vamale pe acele 8 mașini de spălat și uscat rufe.

Mai mult ca atât nici unul din pasageri/șoferi, care au adus în țară acele mașini de spălat și uscat rufe, n-au fost sancționați contravențional pentru încălcări.

Prin urmare, a relatat reclamantul că, conform art. 192 alin.(3) din Codul vamal, controlul vamal, altul decât cel inopinat, se bazează pe administrarea riscurilor, efectuată, inclusiv prin utilizarea tehnicilor de prelucrare electronică a datelor, cu scopul de a identifica sau a evalua riscurile și de a elabora contramăsurile necesare pe baza criteriilor stabilite la nivel național și, după caz, internațional. Nivelul controlului vamal bazat pe administrarea riscurilor se

determină prin unul din culoarele de control vamal (verde, albastru, galben sau roșu), precum și prin unul din coridoarele de control vamal (verde sau roșu).

La rândul său, art. 192¹ alin. (1) din Codul vamal, prevede că, organul vamal aplică administrarea riscurilor care vizează activități cum ar fi colectarea de informații și date, comunicarea, consultarea, identificarea, analiza și evaluarea riscurilor, tolerarea riscurilor, recomandarea și executarea măsurilor, selectivitatea în controlul vamal, controlul și evaluarea periodică a procesului și a rezultatelor acestuia bazate pe sursele și strategiile naționale și Internaționale, inclusiv monitorizarea operațiunilor și procedurilor vamale în vederea actualizării continue a informațiilor disponibile organelor vamale.

În temeiul art. 5 din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice: persoanele fizice au dreptul: a) de a introduce pe teritoriul țării, fără achitarea drepturilor de import, obiecte de uz personal, bancnote, monede și cecuri în moneda națională a Republicii Moldova, precum și mărfuri menționate în anexa la prezenta lege, cu condiția că acestea nu sânt destinate activității comerciale sau de producție. Iar art. 2 lit. g) din Legea indicată mai sus (nr.1569/2002) explică noțiunea de obiecte de uz personal după cum urmează - orice obiect destinat uzului sau consumului personal, sau necesităților casnice, inclusiv haine și încălțăminte personală, lenjerie de pat, echipament destinat uzului personal sau satisfacerii necesităților gospodărești, obiecte de parfumerie, de cosmetică, de igienă, medicamente, produse alimentare de necesitate personală, bunuri destinate cerințelor familiale uzuale, animale de casă, precum și instrumente portabile de care persoana are nevoie în exercitarea ocupației sau profesiei, toate aceste bunuri neputând fi destinate activității comerciale sau de producție.

Astfel, indică reclamantul că, posesorii acestor mașini de spălat le avea ca obiecte de uz personal, fapt ce reiese din declarațiile lor oferite în cadrul anchetei, dar și din ceea ce au declarat vameșului în momentul când au fost supuși controlului vamal. Iar în atare condiții, Ion Ciobanu nu era în drept să oblige posesorii de mașini de spălat să achite careva drepturi de import, sau să nu le permită accesul în țară.

Totodată, menționează reclamantul că, prin aplicarea neîntemeiată a sancțiunii disciplinare i s-a cauzat un prejudiciu moral, deoarece nu a fost niciodată sancționat disciplinar în ultimii 9 ani de zile, ci dimpotrivă a fost distins de mai multe ori de către pârât.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial acțiunea.

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 529-p din 27 martie 2020 „Cu privire la sancționarea lui I. Ciobanu, Biroul Vamal Centru”.

S-au declarat inadmisibile pretențiile din acțiune ce vizează repararea prejudiciului moral și s-au respins ca fiind neîntemeiate pretențiile înaintate față de Biroul Vamal Centru.

La 24 decembrie 2021, Serviciul Vamal, a declarat apel nemotivat, iar în data de 03 mai 2022, apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 02 decembrie 2021, solicitând casarea hotărârii în partea pretențiilor admise, cu emiterea în această parte a unei noi decizii prin care acțiunea integrală să fie respinsă.

Prin decizia din 01 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea admiterii pretenției cu privire la anularea ordinului Serviciului vamal nr. 529-p din 27 martie 2020 „Cu privire la sancționarea lui Ion Ciobanu, Biroul Vamal Centru” și în această parte s-a emis o decizie nouă cu privire la respingerea pretenției date, ca neîntemeiate.

În rest hotărârea din 02 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a menținut.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțele cauzei prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cazului dat.

În special, instanța de apel a reținut că în cadrul controlului documentar a fost stabilit că mijlocul de transport în cauză a fost vămuț în data de 03 februarie 2020 la PVFI Leușeni (rutier) pe numele lui Vadim Todorov Ion. Fiind examinat compartimentul marfar, au fost identificate bunuri uzate, conform procesului-verbal prin actele de constatare al IGPF din 04 februarie 2020. În total acestea formau cantitativ 14 buc. însoțite de 3 DV-6 pe numele lui Tudor Fiodor Pânzari, Veaceslav Andrei Gîrnet, Tudor Ion Boloniuc.

Conform procesului-verbal de audiere a lui Dumitru Bușciuc, acesta a comunicat că în data de 29 ianuarie 2020, s-a deplasat în Olanda pentru a procura automobilul de model Ford Transit. Iar în data de 31 ianuarie 2020 a plecat în Germania, unde a procurat și 8 mașini de spălat rufe și 6 mașini de uscat de model ”Miele”, ”Bosch”, ”Siemens”, ”AEG”, în sumă totală de 200 euro, care urmau a fi donate rudelor. Iar ulterior, s-a deplasat către Republica Moldova. Ajungând în PVFI Leușeni (rutier) a vămuț mijlocul de transport de model Ford Transit pe numele lui Vadim Todorov, conform chitanțierului seria AC nr. 441381. Însă, mașinile de spălat au fost declarate de către Tudor Fiodor Pânzari, Veaceslav Andrei Gîrnet, Tudor Boloniuc, care nu au traversat frontiera vamală, dar sau prezentat în postul vamal întocmind DV-6, deoarece bunurile erau destinate acestora.

În context, a menționat că, conform SI Frontiera, pentru data de 03 februarie 2020, nu s-a identificat careva traversare prin PVFI Leușeni (rutier) a lui Tudor Fiodor Pânzari, Veaceslav Andrei Gîrnet, Tudor Ion Boloniuc (declaranți conform DV-6, a mașinilor de spălat și uscat rufe), precum și nu au fost acumulate probe ce ar confirma prezența persoanelor în cauză în zona de control vamal. Iar astfel, acceptând declarațiile vamale ale pasagerilor menționați care nu au traversat frontiera vamală de fapt, Ion Ciobanu a încălcat procedura de vămuire.

În consecință, Completul judiciar al instanței e apel a constatat că instanța de fond neîntemeiat n-a reținut argumentul apelantului, care a menționat că, Ion Ciobanu a acceptat 3 declarații vamale depuse de pasagerii sus menționați (declarații mașinilor de spălat și uscat rufe, conform DV-6) care nu au traversat frontiera de stat. Deși, facilitățile prevăzute de art. 5 al Legii 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul RM de către persoane fizice, prevede scutirea de drepturi de import doar a persoanelor care au introdus mărfurile în cauză, pe teritoriul țării și aceste persoane erau numai șoferii mijloacurilor de transport. Iar în acest sens, conform informației SI

Frontiera (PF), pentru data de 03 februarie 2020, nu s-au identificat careva traversări prin PVFI Leușeni (rutier) a pasagerilor sus menționați.

Instanța de apel a apreciat drept eronată suspiciunea instanței de fond că mașinile de spălat și uscat rufe, din cauza intervalului de timp (1h 40 min), de la părăsirea postului vamal, până la stoparea echipei mobile IGPF (1h 40 min), ar fi putut fi ipotetic transferate din mijlocul de transport de model Caddy în mijlocul de transport Ford Transit. Întrucât, nu are nici o relevanță această circumstanță, devreme ce reclamantul Ion Ciobanu a adus neîntemeiat o facilitare vamală pentru 6 mașini de spălat și uscat rufe, care ulterior au fost vămuite corespunzător de către proprietarul acestora Dumitru Buștiuc, ceea ce denotă că a fost comisă o abatere disciplinară.

A conchis că este eronat argumentul reclamantului/intimat susținut de către instanța de fond precum lipsa de acces a reclamantului/intimat la SI Frontiera (PF), deoarece pentru a verifica datele pașapoartelor declarațiilor cu datele indicate în declarațiile vamale, nu este necesar accesul la SI Frontiera (PF).

La 24 martie 2023, Ion Ciobanu, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovshi, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 01 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 26 iulie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, recurentul a exprimat dezacordul cu decizia contestată, invocând că este neîntemeiată. Totodată, consideră că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă, către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei a fost pronunțat la data de 01 martie 2023 și a fost notificat reprezentantului recurentului în mod electronic la 10 martie 2023.

Cererea de recurs nemotivată a fost depusă la 24 martie 2023.

Copia deciziei motivate a fost notificată reprezentantului recurentului la 19 iulie 2023 (f.d.214). Iar cererea de recurs motivată a fost prezentată la 26 iulie 2023.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursului împotriva deciziei din 01 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, recurentul Ion Ciobanu a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Ion Ciobanu, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovshi, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ion Ciobanu, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovshi.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Ion Ciobanu, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovshi, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc